

2015-01-26

Livsmedelsverket
Kontrollavdelningen
Elisabeth Fredlund
Dnr 1039/2013

Remissyttrande: Livsmedelsverkets Kontrollhandbok Utföra offentlig livsmedelskontroll och fördjupningsdelen Verifiering av den offentliga kontrollens effekt till kommande Kontrollhandboken leda, planera och följa upp offentlig livsmedelskontroll.

SvDH:s synpunkter på remissen:

Svensk Dagligvaruhandel har beretts tillfälle att yttra sig över Livsmedelsverkets Kontrollhandbok att utföra livsmedelskontroll och dess fördjupningsdelar. Remissen har diskuterats bland Svensk Dagligvaruhandels medlemmar.

Allmänna synpunkter:

Vi är positivt inställda till att Livsmedelsverket har tagit fram kontrollhandbok till att utföra offentlig livsmedelskontroll. Kontrollhandböckerna kan bidra till att kontrollen blir mer effektiv, ändamålsenlig och likvärdig för företagen.

”Livsmedelsverket hoppas att denna kontrollhandbok hjälper såväl myndigheter som enskilda inspektörer att utveckla sin kontrollverksamhet i enlighet med lagstiftningens krav och mål. Förhoppningen är att kontrollhandboken utgör en pusselbit i en fortsatt strävan mot livsmedelskontrollens gemensamma vision: Professionell kontroll – för konsumenternas och företagens bästa.”

Livsmedelsverket är den nationella livsmedelsmyndigheten och har ansvaret för att livsmedelslagstiftningen fungerar. SvDH önskar att Livsmedelsverket uttrycker sig mer tydligt och inte så vagt i kontrollhandböckerna.

SvDH känner till att det är en ny förordning om offentlig kontroll på gång inom EU. Livsmedelsverket bör fundera på om det är lämpligt att gå ut med en kontrollhandbok för offentlig kontroll innan de nya förordningen träder i kraft. Innehållande hänvisningar ges till nuvarande kontrollförordningen och blir snabbt inaktuellt när den ”nya” kontrollförordningen träder i kraft.

Kontrollhandbok – utföra offentlig livsmedelskontroll, en introduktion

Sid 5 Offentlig livsmedelskontroll. I sista stycket står det: "Ett beslut som inte saknar grund saknar helt verkan, och kan till och med leda till personliga konsekvenser för den enskilde inspektören."

Borde istället stå: Ett beslut som saknar grund saknar helt verkan, och kan till och med leda till personliga konsekvenser för den enskilde inspektören.

Sid 8 "Den myndighet som ansvarar för att genomföra offentlig livsmedelskontroll av livsmedelsanläggningar ska ha en plan för sin kontroll och för kontrollverksamheten." Efterfråga dessa planer från samtliga myndigheter.

Sid 10 Överst på sidan skriver ni att kontrollen ska vara ändamålsenlig och effektiv. Bra om ni kan lägga till att kontrollen också ska vara riskbaserad.

Sid 15 Uppföljning och åtgärder. Första meningen står det att myndigheterna ska följa upp att avvikelserna åtgärdas inom rimlig tid. Vad är rimlig tid? Ange en bestämd tid.

"Livsmedelsföretagaren ska ges möjlighet att lämna synpunkter och bemöta de bedömningar som har gjorts. Dessa ska dokumenteras." Utred hur det sett ut de senaste åren. Uppföljning och åtgärder. Jämför hur privat certifiering går till. Det är viktigt att den offentliga kontrollen lär sig av hur denna fungerar.

Sid 16 Längst ner på sidan står följande rubrik; Exempel på vad ett beslut bör omfatta, byt ut bör mot ska.

Sid 17 Fjärde punkten står det att underskrift av den eller de som fattat beslutet (detta är dock inte obligatoriskt) Är inte inspektören skyldig att skriva under kontrollrapporten? Känns konstigt om inte inspektören ska stå för sina beslut och vem ska butiken veta vem man ska vända sig till om man har synpunkter på beslutet?

Sista punkten på sid 17, jämför här privat certifiering och den överklagande funktion som certifieringsföretaget måste ha på plats.

Sid 18, Riskbaserad kontroll. "Riskbaserad kontroll innebär att myndigheten måste prioritera. Kontrollen ska prioritera genom att utföra mer omfattande kontroll på de anläggningar som är förknippade med större risker."

"Att göra prioriteringar kräver helhetssyn, att förstå att vissa saker är viktigare än andra och att inte fastna i resonemang om detaljer som i sig inte är avgörande för livsmedelssäkerheten." Detta talar för att prioriteringen, och riskvärderingen, ska göras av nationell myndighet.

Sid 23, "Myndigheten ska inte på förhand bestämma vilka egna kontroller som är nödvändiga, utan genom offentlig kontroll avgöra om det som görs i respektive företag är tillräckligt för att uppfylla lagstiftningens krav."

Sid 26 Sista stycket, "det är bara den som har manipulerat livsmedlet, och därmed påverkat dess identitet, som eventuellt har kunskap om vad som verkligen har skett." Ordet manipulera har en negativ klang. Är det som avses här eller menar man endast att man hanterat livsmedlet i form av processning och förpackning?

För att bedrägeriet i livsmedelskedjan ska kunna hanteras, så är det inte tillräckligt att skärpa lagstiftningen. Bedrägerier är kriminella och de som genomför sådant har en tendens att inte vilja följa lagstiftningen. En följd av skärpt lagstiftning kan bli att de som redan sköter sig måste hantera fler regler med ökade kostnader, och bedrägerierna görs än mer lönsamma. Ett modernt samhälle måste hantera bedrägerier på ett modernt sätt. SvDH uppmanar SLV att upprätta en nationell grupp sammansatt av myndigheter och näringsliv med uppgift att hantera information som kan göra att bedrägerierna kan stävjas.

Angående larmet om hästkött i lasagne, var det Irland eller Findus som slog larm?

Sid 27 Prioritering av redlighetskontroll, I första stycket står det: "Kontroll av redlighet bör således prioriteras efter någon några av fyra prioriterings principer."
Borde istället stå: "Kontroll av redlighet bör således prioriteras efter någon eller några av fyra prioriterings principer."

Sid 29 Sista stycket, kolla avstavningen på livsmedelskontrollen.

Sid 30 "Ofta sker bedrägerier inom livsmedelsgrupper som konsumenter är beredda att betala ett mervärde för, exempelvis ekologiska livsmedel eller livsmedel med skyddad beteckning." Här saknas en referens. Man borde även beskriva den eventuella frekvensen för dessa oegentligheter.

Sid 40 Modell för samtalsstruktur och tydlighet, I näst sista stycket hänvisar man till punkt 1-4. Är det punkterna i exemplet på samtalsmodell som menas? Kan det tydliggöras?

Sid 43 Under rubriken läs mer är det mindre teckenstorlek på meningen Kontrollhandbok Butik, Storhushåll och Kosttillskott.

På flera ställen i kontrollhandboken talar man om risker för förpackningar eller kärl i kontakt med livsmedel. Vad anser Normpack om detta? Hur vanligt är det? Är det ett sätt att påtala att den livsmedelslagstiftningen som finns inte hanterat detta tillräckligt bra?

Kontrollhandbok – utföra offentlig livsmedelskontroll, fördjupning - HACCP principerna

Sid 2 Tredje stycket första mening byt ut ordet göras mot gjorts. Meningen som följer skriver ni följande; Det kan exempelvis vara sådana som inte bereder, framställer eller bearbetar. Byt ut ordet framställer till behandlar.

I dokumentet använder ni uttrycket allmänna hygienreglerna, menar ni inte grundförutsättningarna? Har ni bytt namn från grundförutsättningar till allmänna hygienregler? Om svaret är ja bör ni byta ut ordet grundförutsättningar i alla dokument på webben så ni är konsekventa.

Sid 6, Sista meningen skriver ni bör begränsas till att omfatta en rimlig lång tidsperiod, till exempel att det ska finnas tillgängliga vid ett eventuellt larm och kan spåras tillbaka till det aktuella livsmedlet. Definiera rimlig lång tidsperiod, lämna inte utrymme till egna tolkningar. Vårt förslag är att dokumentationen ska sparas i två år.

Kontrollhandbok – planera, leda och följa upp offentlig livsmedelskontroll, fördjupning – Verifiering av den offentliga kontrollens effekt

Sid 9, "För att ta reda på vilken kompetens som behöver finnas inom myndigheten och på individuell inspektörsnivå bör behovet av kompetens inventeras av myndigheten." Utred om det har gjorts och om uppgifterna är offentliga.

Hur säkerställer myndigheten att inspektörerna gör likvärdiga bedömningar?

Sid 14 Granska kontrollrapporter. SvDH vill starkt betona behovet av en mall för rapportering och helst, att detta hanteras elektroniskt. Detta underlättar såväl utvärderingen av kontrollen som planeringen av den kommande kontrollen.

Kontrollhandbok – utföra offentlig livsmedelskontroll, fördjupning – Kontrollområden

Sid, 3 Exempel på frågor inom kontrollområdena, punkt 4 det är viktigt att nämna avfallshantering här. Det gäller även sista punkten. Punkt 8 står det "process utrustning". Särskrivning, det bör stå "processutrustning".

Sid 6, Här måste man förklara vad ABP är och vad som ska kontrolleras och varför. Det bör även nämnas att ansvarig myndighet är Jordbruksverket.

Sid 14, Punkt 12 Information. På frågan om var märkningskontroll ska bedrivas hänvisar vi till bifogade dokument för mer utförlig beskrivning.

Kontrollhandbok – utföra offentlig livsmedelskontroll, fördjupning – Juridisk metod

Det här är en utmärkt genomgång av juridiken bakom livsmedelslagstiftningen och kan som sådan fungera bra som kompetensutveckling. Emellertid är det orimligt att varje enskild inspektör ska göra de föreslagna efterforskningarna på egen hand.

Jämför privata certifieringsföretag, dessa måste "kalibrera" sina revisorer och de erfarenheter som vinnas tas tillbaka till standardägarna som efter förslag kan korrigera/revidera standarden. Allt detta görs för att den enskilde revisorn inte ska behöva tolka standarden. SvDH föreslår att SLV upprättar någon form av tolkningsråd för att sedan publicera/presentera inom vilka ramar en tolkning måste hålla sig, eller allra helst, En tolkning som blir tvingande. Är den endast vägledande är det för svagt.

SvDH föreslår att texten disponeras på ett annat sätt. Det är inte ändamålsenligt att skilja på Svensk och EU-rätt på det sätt som man gör. Man får närmast intrycket att det är svensk rätt som gäller. På sidan 14 står det mycket tydligt att EU-förordningar är till alla delar bindande. Det innebär att dessa står över eventuell svensk lagstiftning.

Med hänsyn till att Sverige är medlemmar i EU, så bör svenska myndigheter anpassa sina dokument, i detta fall SLVs Kontrollhandbok, så att det tydligt framgår vilka skyldigheter som gäller enligt EU-rätten.

Sid 21 I informationsrutan, kolla avstavningen på rättsprinciper.

Kontrollhandbok – utföra offentlig livsmedelskontroll, Fördjupning – kontroll av mikrobiologiska, kemiska och allergena hälsorisker

Sid 7, Rutan med stödfrågor. SvDH anser att man ska skriva något om avfallshanteringen.

Sid 11 Skriver man följande: "Det innebära att antalet kända sjukdomsfall som kan härledas till kemiska ämnen i livsmedel är mycket begränsat." Vi anser att man ska ange referens och eventuell frekvens.

Sid 15, Livsmedelsverkets kontroll av främmande ämnen. Om denna kontroll även omfattar ekologiska livsmedel bör man tydligt skriva det i kontrollhandboken.

Övrig kontroll av främmande ämnen. "Främmande ämnen som inte kontrolleras inom Livsmedelsverkets större kontrollprogram ska kontrolleras inom den ordinarie offentliga kontrollen på respektive myndighet." Innebär detta att det är fritt fram för varje kommun att välja vad som ska kontrolleras? Ska detta ingå i myndigheternas planer och rapporter och var kan man hitta en nationell sammanställning?

Sid 18, Kom ihåg rutan, tydliggör att det gäller bilaga 2 som det ser ut nu kan det tolkas som bilaga 11.

Sid 23, Havre är ofta förorenad med andra spannmål och importerat vetemjöl kan vara förorenat med soja." Ange referens och frekvens.

Sid 28 bilaga 8 i kolumnen exempel sista raden, kolla avstavningen på förutsättningar.

Bilaga B här borde någonting om avfallshanteringen tas upp.

Svensk Dagligvaruhandel

Med vänlig hälsning

Mona Lauermann Orheden
Svensk Dagligvaruhandel
103 29 STOCKHOLM
Besöksadress: Regeringsgatan 60
Tel 08-762 78 09
mona.lauermannorheden@svdh.se